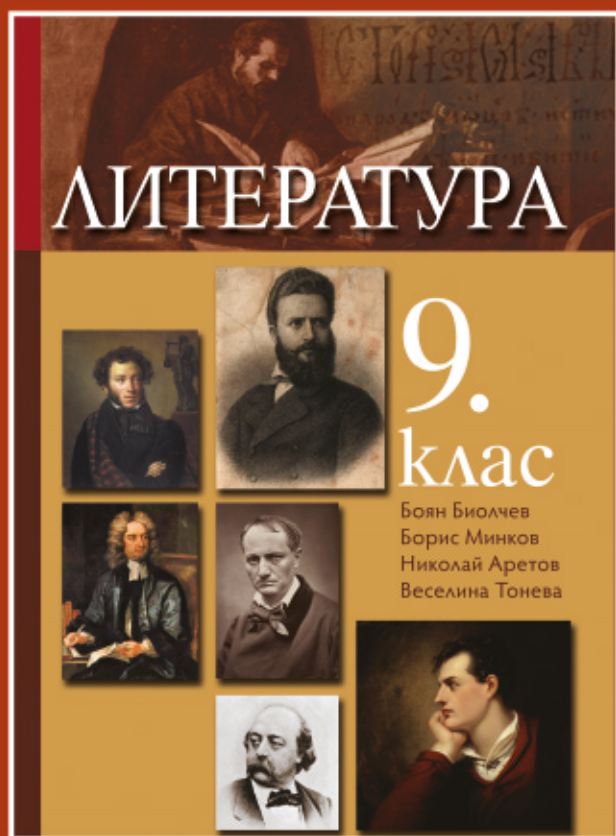

Б. БИОЛЧЕВ
Б. МИНКОВ
Н. АРЕТОВ
В. ТОНЕВА

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

9.
КЛАС

Боян Биолчев
Борис Минков
Николай Аретов
Веселина Тонева

КНИГА
ЗА
УЧИТЕЛЯ
ПО
ЛИТЕРАТУРА

9. КЛАС

Издателска къща АНУБИС
Издателство БУЛВЕСТ 2000

проф. Боян Асенов Биолчев, доц. Борис Владимиров Минков
проф. Николай Аретов Аретов, Веселина Георгиева Тонева

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ ПО ЛИТЕРАТУРА за 9. клас

Редактор *Илия Илиев*, Графичен дизайн и корица *Владимир Минчев*
Технически редактор *Мариана Веселинова*, Предпечатна подготовка *Светослав Чолев*
Коректор *Румяна Стефанова*

Българска. Издание първо, 2018 г., Формат 70×100/16. Печатни коли 3,5

Издателска къща „Анубис“ ООД
1574 София, ул. „Никола Тесла“ № 5, BSR 2, ет. 4
тел.: 02/944 35 03, 02/944 16 43
е-mail: ik.anubis@anubis.bg, www.anubis.bg

Издателство „Булвест 2000“
1574 София, ул. „Никола Тесла“ № 5, BSR 2, ет. 4
тел.: 02/806 13 00, факс: 02/806 13 13
е-mail: bulvest@bulvest2000.com, www.bulvest.com

-
- © Боян Асенов Биолчев, Борис Владимиров Минков,
Николай Аретов Аретов, Веселина Георгиева Тонева, *автори*, 2018
 - © Владимир Марков Минчев, *графичен дизайн и корица*, 2018
 - © Издателска къща „Анубис“ ООД, 2018
 - © Издателство БУЛВЕСТ 2000, 2018

ISBN 978-619-215-288-8
ISBN 978-954-18-1299-0

СЪДЪРЖАНИЕ

Методически разработки.....	7
Примерно годишно тематично разпределение ...	11
Отговори на тестовете в учебника	24
Тест за определяне на входното ниво	29
Отговори на въпросите и задачите на тестовете за входящ контрол	37
Тест върху Просвещение и Романтизъм	39
Тест върху реализъм и модернизъм.....	45
Тест върху българска възрожденска литература	51

Уважаеми колеги!

Вие държите в ръцете си новия учебник по литература за 9. клас и книгата за учителя към него. Разполагате вече и с индивидуален код за достъп до електронния вариант на учебника, съдържащ много и разнообразни интерактивни материали по всички теми, даващи възможност вие да преценявате кои ще са най-подходящи за развиване на специфичните умения на вашите ученици за работа със съвременните средства на информационните технологии.

Учебникът и електронните ресурси към него са изцяло съобразени с държавните образователни стандарти за учебния план, за учебното съдържание и изискванията за оформянето на задължителната училищна и учебна документация, както и с Наредбата за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала.

Това, което Ви е необходимо още преди началото на учебната година, е разпределението на учебното съдържание по литература. Изготвянето му изисква много време и усилия. Ние Ви предлагаме готово разпределение за задължителна подготовка (3 часа седмично български език и литература, от които 1,5 часа за литература и 1,5 часа за български език). От скромните 54 часа, отделени за обучението по литература в 9. клас, 44% са за нови знания, 33% – за упражнения, 12% – за преговор и обобщение, 11% – за контрол и оценка и 18 часа – за развиване на комуникативните компетентности под различна форма. В книгата за учителя можете да се запознаете с разпределението на материала, а ако то съответства на вашите виждания – да използвате електронния вариант на книгата за учителя, за да го адаптирате към изискванията на своята среда и след това да го принтирате.

Другото, което Ви предлагаме в книгата за учителя, са готови апробирани тестове за по 2 групи за установяване на входното, изходното ниво и върху разделите; отговори на тестовете; скала за оценка на всеки от тях; отговорите и скала за оценяване на всеки от тестовете, поместени в учебника и подходящи за самопроверка на учениците.

Смятаме, че този инструментариум е особено ценен в напрегнатата всекидневна работа на учителите по български език и литература.

Философията на учебника следва принципа, че ако ученикът не е прочел предварително творбата, всеки анализ е излишен. Ето защо Ви предлагаме следната „схема“, за да принудим деветокласниците да четат: създадохме рубриката „Трамплин към...“. Тя съдържа въпроси, които ориентират учениците към важните моменти при предварителния прочит на всяко от произведенията в учебната програма. Преди да започнете интерпретацията в часа, можете да използвате тези въпроси за писмено изпитване в рамките на 10 – 15 минути. Уверяваме ви, че този подход

дава резултати, защото е изпитан в практиката в продължение на години. След първоначалната съпротива учениците не само започват и привикват да четат произведенията, но и се научават какво да наблюдават, докато го правят. За някои от тях, които не достигат до нивото да създават текст, нито владеят езика дотолкова, че да получават високи оценки при устните изпитвания, този вид контрол е добра възможност да бъдат оценени като добри читатели. Въпросите проверяват до голяма степен и функционалната грамотност, а някои от тестовете се доближават до формата на международното изследване PISA.

Като цяло урочните статии няма да Ви изненадат особено със своята структура, защото ние не търсим иновацията заради самата нея, а следваме логиката, която при рубриките създава следния алгоритъм: културно-историческа епоха – автор – творба – интерпретация – въпроси и задачи – за любознателните.

Богатият илюстративен материал дава допълнителни възможности за опознаване на епохата, автора, творбите и техните послания.

Предлагаме Ви урочни единици и примерни разработки на резюме на изучаван художествен текст; на есе по морално-етичен проблем върху изучавана творба; за тропи и фигури; алгоритъм за анализ на литературно произведение. Постарахме се да Ви бъдем максимално полезни и в теорията, и в практиката.

Предоставяме Ви примерен модел за преподаване на част от раздела „Романтизъм“ и по-конкретно – един урок за нови знания за А. С. Пушкин и за романа му „Евгений Онегин“ и един урок за упражнение – опит за интерпретация върху 3. и 8. глава от творбата.

Пожелаваме Ви спорна работа и удовлетворение от постигнатите резултати! Благодарим Ви за доверието!

Авторите

МЕТОДИЧЕСКИ РАЗРАБОТКИ

Тема № 12 в разпределението на учебното съдържание: „Александър Сергеевич Пушкин. Романът в стихове „Евгений Онегин“

Вид на урока – за нови знания

Цели на урока

Образователни: запознаване на учениците с епохата, в която живее и твори Пушкин, с нравите, материалната и духовната култура и ценностите на руското общество от първата половина на XIX век; открояване на важни моменти от биографията на писателя с отношение към неговото творчество; посочване на жанровите особености на романа в стихове

Възпитателни: възпитаване на адекватно отношение към любовта; на толерантност към позицията на другия; на демократизъм и хуманност; на умение за различаване на мнимото от истинското

Развиващи: развиване на умение да се извлича информация от текст; да се презентира собствен проект пред публика; да се прави устно изказване по поставен проблем; да се откриват идеи и черти от Романтизма у писателя и у неговите персонажи

Очаквани резултати: В края на часа учениците да познават епохата, в която живее и твори Пушкин; да посочват важни биографични факти за писателя; да разпознават особеностите на жанра роман в стихове в съпоставка с класическия роман и с поемата.

Ход на урока. Дейности

1. На два екипа ученици предварително са поставени самостоятелни задачи – първият да изготви и представи пред класа мултимедийна презентация за епохата, в която живее и твори Пушкин, в руското общество: социални отношения, нрави, паметници на материалната и духовната култура, емблематични личности и събития. Вторият – за живота и творчеството на Пушкин, като се акцентира на онези факти, които имат пряко отношение към създаването на романа „Евгений Онегин“.

На учениците са зададени критериите за оценка на презентацията: научност, фактологична коректност, баланс между текст и илюстрации, езикова култура, умение за представяне пред публика. За всеки от посочените критерии се дават максимално 10 точки. Максималната продължителност – 10 минути.

Преди да се даде думата на говорителя на първия екип, учителят задава въпроси за актуализиране на знанията за Романтизъм, романтическа естетика и Байрон с поемата „Дон Жуан“ като ярка проява на литературното направление. След това би могъл да въведе името на Пушкин, като посочи, че е представител на Романтизма в руската литература.

След всяка от двете презентации учителят обобщава и посочва важните моменти и задължително оценява представянето на авторите.

Самият той има възможност да допълни показаното от презентаторите, като използва електронните ресурси на учебника по литература от стр. 230 – 231 на

електронния учебник, сред които биографични факти с интересни снимки и илюстрации за автора, виртуално посещение на вилата на Пушкин, аудиофайл на руски език с романа в резюме, откъс от филм по романа „Евгений Онегин“ и др.

В тетрадките си учениците, под диктовката на учителя, водят план, в който към съответната точка записват най-важните факти, изводи и обобщения.

2. Преди часа учителят е донесъл в стаята различни издания на произведението, вкл. на руски език. След записването на дъската на точката от плана, свързана с романа „Евгений Онегин“, ги показва на учениците. Възможно е това да стане чрез мултимедия, като отново се използват електронните ресурси, за да се избегне физическото усилие и неудобството от пренасянето на книгите. Струва си обаче да се видят и докоснат от учениците и книжните тела.

Преди още да е започнал да представя творбата, учителят би могъл да прочете 1 – 2 строфи от нея в оригинал, за да чуят децата как звучи онегинската строфа на руски език.

След това се използва алгоритъмът от учебника: първо се представя накратко творческата история, след това – смислотворната функция на заглавието, жанровите особености, тематиката, сюжетът, композицията, формата и спецификата на онегинската строфа, както и проблемите и мотивите в творбата.

В края на часа, като обобщение, учителят може да поиска от учениците да запишат в тетрадките си по три аргумента в подкрепа на тезата, че Пушкин и като личност, и като писател принадлежи на Романтизма.

За следващия час задачата на учениците е да прочетат 3.и 8. глава от романа и да ги предадат писмено в резюме.

За да се ориентират децата по-бързо кои са най-важните сюжетни моменти и най-„говорещите“ детайли, в рубриката „Трамплин“ от учебника са предвидени въпроси за четене с разбиране, подходящи по-късно и при беседата за интерпретацията на двете глави от романа, включени в учебната програма.

Тема № 13 от разпределението: „Интерпретация на романтичката естетика в 3.и 8. глава от романа в стихове „Евгений Онегин“

Вид на урока: За упражнение

Цели на урока

Образователни: Учениците да се запознаят със сюжета на посочените глави, а в резюме – и с останалите; да осмислят ролята им в композицията на произведението; да интерпретират тематиката, проблемите и мотивите; да създадат характеристика на литературните герои в двете глави; да коментират сюжетни похвати, тропи и фигури.

Възпитателни: Учениците да се насочат към размисъл по проблема за мнимото и истинското; за бездействието, пораждащо скука и неудовлетвореност; за съчувствието и състраданието към самотните, неразбраните; за смисъла на човешкия живот; за дълга и чувствата и др., за да съизмерят постъпките и нравствеността на героите със своите собствени.

Развиващи: Учениците да развият комуникативните си умения, своята обща култура и способността си да обобщават и да правят изводи.

Очаквани резултати: В края на урока учениците да познават основни сюжетни моменти от произведението; да могат да характеризират литературни герои в съпоставка един с друг; да могат да аргументират дадена теза, както и да изказват своя по поставен проблем върху откъс/-и от текста; да откриват общи мотиви в произведения от световната литература.

Ход на урока. Дейности

1. Учителят дава думата на няколко ученици за предадат сюжета на 3. и на 8. глава в резюме. По този начин се проверява и изпълнението на домашната работа, а и се упражнява създаването на текст резюме на откъс от изучаван художествен текст, редактирането на собствен и на чужд текст. Ако е необходимо, останалите ученици допълват.

Задължително се вземат за проверка и оценка тетрадките на изпитаните върху домашната работа ученици. Могат да им бъдат зададени още някои въпроси върху учебното съдържание.

2. Записва се на дъската темата на урока, както и проблемният въпрос „Защо се разминават Татяна и Онегин?“, на който учениците трябва да отговорят в края на часа.

3. Първоначално може да се обсъди мястото на двете глави в композицията и в сюжета на романа (3. глава – завръзка, 8. глава – развързка). Добър повод е да се преговорят термините на останалите композиционни елементи и тяхната роля.

4. Определя се основната тема на двете глави (за любовта – отново типична за Романтизма)

5. След това, в контекста на романтическата естетика, се разсъждава върху символиката на художественото време (зима; преобладаващо – вечер, нощ) и художественото пространство (контрастът село – град; природа – цивилизация)

6. Персонажната система и проблемите, поставени чрез тях, е следващият момент от интерпретацията. Предвид малкото време героите могат да бъдат разделени на групи от типа на „гости“ и „домакини“, както и по двойки: Ленски – Олга, Онегин – Татяна. Може, разбира се, да се разгледат само главните персонажи Татяна и Онегин с техните първоначални, а след това – с ролите им в „огледалния“ свят.

Интерпретацията се прави чрез метода на беседата, на учениците се дава възможност да изказват собствено мнение, да го аргументират чрез позоваване и посочване на кратки цитати от произведението.

- Предлагаме няколко въпроса, чиито отговори, допълнени и обобщени от учителя, реализират аналитичното четене на текста:
- Кои са главните герои в двете глави?
- Какви средства за изграждането на характеристиката им използва писателят?
- Защо поетът не разказва подробно за първото посещение на Онегин у семейство Ларини?
- Какво е очакването на Онегин за семейството, в чийто дом отива?
- Коя от двете сестри го впечатлява? Защо?
- Открийте сравнението в 7. строфа от 3. глава и коментирайте неговата роля.
- Кои са знаците на любовта на Татяна към Онегин?
- С какво Татяна и Евгений се вписват в представата ви за типични романтически персонажи?
- Каква е ролята на книгите и четенето в живота на героите?

- Как се постига диалогичността?
- Коментирайте значението на оксиморона „отрова дивна“, характеризираш любовта на Татьяна, както и анафората „навред“ в 10. и 11. стих на 15 строфа.
- Защо любовта и на Татьяна, и на Онегин метафорично е представена като болест“?
- В 3. глава има две важни лирически отстъпления – за жените и отношението им към влюбените в тях мъже и за родния руски език. Прочетете ги и ги коментирайте.
- Какво е отношението на повествователя към Татьяна?
- Сравнете писмата на Татьяна и на Евгений – по какво си приличат и по какво се различават те? Какъв образ на авторите си рисуват те?
- На какво се дължи промяната у Евгений? Променен ли е всъщност героят?
- Съпоставете провинциалната девойка Татьяна и светската дама Татьяна.
- Откривате ли автобиографизъм в 8. глава?
- Как се постига достоверност?
- Каква е ролята на реторичните въпроси в края на 8. глава?
- Кои са основните мотиви в двете глави от романа. (за пътя и пътуването, за любовния триъгълник, за чувствата и дълга, за невъзможната любов, за греха и възмездието и др.)?

Учителят след всеки отговор обобщава, а учениците записват в тетрадките си най-важното по всяка точка от плана.

7. В края на часа се дава отговор на проблемния въпрос. Очаква се учениците вече да са осмислили същността на характерите на героите, причините за нещастната им съдба и да отговорят, че начинът на живот, който водят; възпитанието, което имат; моралните ценности, които носят, чертаят пътищата им в различни посоки, а това е причина за техния трагизъм.

8. За домашна работа може да се постави задача учениците 1. да довършат слайдовете от задачата за проект, предвидена в електронните ресурси; 2. да приведат поне три аргумента в подкрепа на тезата, че Онегин е актьор, способен да играе само трагични роли.

Следващите два часа в разпределението са предвидени за развиване на **комуникативните компетентности** и по-конкретно – за създаване и редактиране на собствено есе.

Предлагаме няколко примерни теми по морални проблеми, свързани с романа на Пушкин:

1. Пропиленият живот
2. Безделието угнетява
3. Невъзможната любов
4. Любов или дълг
5. Светът в романите или романите в света

ПРИМЕРНО ГОДИШНО ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

УТВЪРДИЛ

Директор: _____

(име, фамилия, подпис)

ПРИМЕРНО ГОДИШНО ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА (КОМПОНЕНТ „ЛИТЕРАТУРА“) ЗА 9. КЛАС ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

20_____/20_____

Уроци за нови знания	НЗ	16 ч.
Упражнения	У	12 ч.
Уроци за контрол и оценка	КО	4 ч.
Уроци за преговор и обобщение	П	4 ч.
Уроци за комуникативни компетентности	КК	18 ч.

Годишен хорариум:

Литература – 36 ч.

Комуникативни компетентности – 18 ч.

Изготвил: _____

(име и фамилия)

№ по ред	№ на уч. седмица	Тема на урока	Вид на урока	Компетентности като очаквани резултати
1.	1.	Преговор на изученото в 8. клас	П	Познава основни характеристики на Античността, Средновековието и Ренесанса; емблематични автори, творби, герои, жанрове.
2.		Преговор на изученото в 8. клас	П	Познава особеностите на есето като аргументативен текст. Умее да изказва теза и да я аргументира.
3.		Входящ контрол	КО	Решава самостоятелно тестови задачи. Изказва теза.
4.		Просвещението като културно-историческа епоха	НЗ	Познава характерни особености на Просвещението като културно-историческа епоха, светогледни идеи, личности, творби.
5.		Джонатан Суифт. „Приключенията на Гъливер“	НЗ	Разпознава жанровите характеристики на романа. Познава значението на понятието „сатира“.
6.		„Приключенията на Гъливер“, 1. гл. от 1. част; 1. гл. от 2. част	У	Интерпретира откъси от роман съобразно читателския и жизнения си опит. Коментира ролята на художествените средства и похвати.
7.		Романтизъм. Романтическа поема	НЗ	Познава Романтизма като епоха и направление, емблематични представители и творби.
8.		Байрон. „Дон Жуан“	НЗ	Разпознава поемата като жанр в съпоставка с романа. Обвързва личността на автора с литературното направление и типичния романтически персонаж.
9.		Интерпретация на 8. песен от поемата „Дон Жуан“	У	Умее да интерпретира откъс от творба в контекста на романтичката естетика.
10.		Резюме на изучаван повествователен текст	КК	Познава особеностите на резюмето. Убеден е в ползата от учението да създава резюме на текст.
11.		Създаване на резюме на 8. песен от поемата „Дон Жуан“	КК	Умее да създава резюме на съдържанието на изучаван откъс от литературна творба при спазването на книжовноезиковите норми.

Нови понятия	Дейности в урока	Методи и форми на оценяване	Заб.
	Извличат информация от текст. Изказват теза. Редактират собствен текст.	Оценка на теза; оценка на текст	
		Оценка на теза; оценка на текст	
	Оценяват и се самооценяват.	Тест	
Просвещение	Четат текст с разбиране. Интерпретират художествен текст. Анализ и синтез. Приложение.	Мозъчна атака	
Сатира; епос; жанр	Интерпретират. Съпоставят с личен опит.		
	Наблюдение. Позоваване на текста. Цитиране. Преразказ. Интерпретация.	Устно изпитване	
Романтизъм	Представяне на комп. презентация.	Оценка на проект	
Романтическа поема	Предст. на комп. презентация за Байрон по индивид. проект. Беседа върху сюжета на „Дон Жуан“.	Оценка на проект	
	Беседа върху 8. песен на „Дон Жуан“.		
Резюме на художествен текст	Извличане на важна информация от худ. текст. Предаване на текст в резюме.		
	Прилагане на знанията за съвместна употреба на гл. времена и наклонения.	Оценка на резюме по критерии на МОН	

№ по ред	№ на уч. седмица	Тема на урока	Вид на урока	Компетентности като очаквани резултати
12.		Пушкин. „Евгений Онегин“. Роман в стихове.	НЗ	Познава важни биографични факти за Пушкин. Разпознава особеностите на романа в стихове и онегинската строфа.
13.		„Евгений Онегин“ – интерпретация на 3. и 8. глава.	У	Разпознава, осмисля и интерпретира ролята на тропи и фигури в изучаваните откъси от „Евгений Онегин“.
14.		Есе по морално-етичен проблем, свързан с романтическия характер.	КК	Създава аргументативен текст – есе по морално-етичен проблем върху изучаван художествен текст.
15.		Есе по морално-етичен проблем, свързан с романтическия характер.	КК	Умее да структурира аргументативен текст.
16.		Реализъм. Реалистичен роман. „Дядо Горио“ на Балзак.	НЗ	Разпознава характерните черти на реализма като направление (и метод) в литературата. Поставя романа „Дядо Горио“ в контекста на епохата.
17.		Герои и проблеми в романа на Балзак „Дядо Горио“.	У	Познава биографични факти за Балзак. Разпознава жанровите особености на творбата и ги съпоставя с тези на изучени произведения.
18.		Флобер. „Мадам Бовари“.	НЗ	Познава Флобер като творец и го съпоставя с Балзак. Разпознава и коментира особеностите на романа като жанр. Интерпретира общочовешки теми и проблеми; тропи и фигури, използвани в творбата.
19.		Интерпретация на 7. глава от 1. част на романа.	НЗ	Интерпретира проблеми, характери, средства за художествена образност.
20.		Резюме на 7. гл. от 1. част на романа „Мадам Бовари“, Флобер.	КК	Умение да се извлича информация от художествен текст и да се предава в резюме при съблюдаване нормите на СБКЕ.

Нови понятия	Дейности в урока	Методи и форми на оценяване	Заб.
Роман в стихове	Съпоставка на биографични факти и на жанрови форми.	Оценка на участие в беседата	
Онегинска строфа	Анализира и съпоставя. Прави изводи и обобщения на база личен опит.	Оценка на устно изказване	
	Създава аргументативен текст по проблем от изучавана творба.	Оценка на есе по критерии на МОН	
	Редактира собствен текст.	Оценка на есе по критерии на МОН	
Реализъм; Реалистичен роман	Предава в резюме сюжета на обемен худ. текст.	Тест върху сюжета на романа	
Художествен детайл	Открива и интерпретира познати теми, проблеми, герои и мотиви. Изказва позиция и я защитава. Цитира.	Оценка на устно предаване в резюме на худ. текст	
	Представяне на твореца. Съпоставка с Балзак.	Оценка на устно изказване	
	Интерпретация на проблем. Тропи и фигури – разпознаване; коментар на употребата.	Тест върху сюжета на 7. глава от 1. част	
	Извлича информация от художествен текст. Писане на резюме. Анализ на качествата на текста. Редактиране. Самооценка.	Оценка на текст резюме по критерии, съобразени с ДОС	

№ по ред	№ на уч. седмица	Тема на урока	Вид на урока	Компетентности като очаквани резултати
21.		Анализ на есето върху проблем, свързан с романтическия характер. Подготовка за класна работа.	КК	Умение да се редактира собствен (и чужд) текст.
22.		Класна работа.	КК	Умение да се създава текст по морално-етичен проблем от изучавана творба.
23.		Класна работа.	КК	Умение да се създава есе по морално-етичен проблем.
24.		Модернизъм. Символизъм. Бодлер.	НЗ	Познава модернизма като направление в литературата. Различава негови характерни творби.
25.		Алгоритъм за анализ на лирическа творба.	КК	Усвоява компетентности за цялостна интерпретация на лирическа творба.
26.		Бодлер. „Сплин“ – интерпретация.	НЗ	Разпознава характеристиките на лириката и на символизма и тяхното проявление в „Сплин“ на Бодлер. Интерпретира различни изразни средства за въздействие в творбата.
27.		Верлен. „Есенна песен“.	НЗ	Осмисля основни принципи на символизма в „Есенна песен“. Разпознава и интерпретира фигури и тропи. Анализира творбата по поставена тема.
28.		Фигури и тропи. Смыслотворна функция в „Есенна песен“ и „Сплин“.	НЗ	Разпознава основни фигури и тропи и тяхната смыслопораждаща роля.
29.		Контролна работа върху Просвещение, Романтизъм, реализъм и модернизъм.	КО	Свързва автор – творба – жанр – герой – епоха – направление. Разпознава основни характеристики на Просвещението, Романтизма, модернизма. Разпознава и интерпретира ролята на тропи и фигури.

Нови понятия	Дейности в урока	Методи и форми на оценяване	Заб.
	Умее да редактира собствен текст, да оценява чужд текст и да се самооценява.	Самооценка. Оценка на есе по критерии, съобразени с ДОС	
	Създава есе по поставен проблем от изучено произведение.	Оценяване на есе по критерии, съобразени с ДОС	
	Създаване на есе.	Оценяване на есе съобразно ДОС	
Модернизъм; символизъм	Четене на текстове, свързани с модернизма. Извличане на информация. Съпоставка.	Оценка на устно изказване	
Интерпретация	Разбира стъпките на аналитичния прочит. Открива смислово-композиционните връзки в лирическия текст.		
Символистично стихотворение	Умее да интерпретира лирическа творба.	Оценка на устна или писмена цялостна интерпретация на лирически текст	
Елегия	Чете изразително. Цитира. Съпоставя. Интерпретира. Обобщава.	Работен лист	
Фигури и тропи	Осъществяване на междутекстови връзки. Откриване на тропи и фигури. Коментар на смисъла им.		
	Изпълнение на самостоятелна задача. Изказване на теза по цитиран откъс от изучена творба.	Тест	

№ по ред	№ на уч. седмица	Тема на урока	Вид на урока	Компетентности като очаквани резултати
30.		Възраждане. Паисий.	НЗ	Познава Възраждането като епоха, неговите специфични черти и изследва общото между Просвещение – Романтизъм – Възраждане.
31.		Интерпретация на „История славянобългарска“.	НЗ	Открива светогледни идеи на Възраждането в творбата на Паисий. Тълкува проблеми, мотиви, теми, ключови думи в контекста на епохата и на съвременен контекст. Коментира употребата на тропи и фигури.
32.		П. Р. Славейков. „Изворът на Белоногата“.	НЗ	Познава биографични факти за П. Р. Славейков. Осмисля композиционното решение на поемата. Разпознава мотиви, проблеми, тропи, фигури, образи и ги интерпретира в контекста на епохата.
33.		Националното и общочовешкото в поемата „Изворът на Белоногата“. Интерпретация.	У	Поставя проблематиката в актуален контекст.
34.		Есе по морално-етичен проблем от поемата на Славейков.	КК	Създава есе по морално-етичен проблем върху изучаван художествен текст; аргументира собствена теза.
35.		Есе по морално-етичен проблем в поемата на Славейков.	КК	Структурира собствен аргументативен текст.
36.		Ботев. Поезия и публицистика.	НЗ	Познава Ботев като поет, революционер и публицист. Осмисля мястото му в епохата на Българското възраждане.
37.		Ботевата публицистика. „Смешен плач“. „Политическа зима“.	У	Познава публицистичния стил на Хр. Ботев. Сравнява със съвременни публицистични творби на водещи журналисти.

Нови понятия	Дейности в урока	Методи и форми на оценяване	Заб.
Възраждане; Българско възраждане	Осъществяване на връзка с теми по история, музика, изобр. изкуство и с налагични епохи и идеи в Европа.	Таблица	
	Наблюдение върху стила, езика и личността на Паисий. Съпоставка с „Българският език“ на Вазов.	Оценяване на устно изказване	
Поема; фолклорна образност	Цитиране. Съпоставка. Интерпретация. Оценяване на позиции. Изказване на теза и аргументация.	Оценяване на устно изказване	
Мото	Интерпретиране на проблем. Поставяне в актуален контекст. Оценка. Самооценка.	Оценяване на работа в екип	
	Създаване на есе. Редактиране на собствен текст. Самооценяване.	Оценяване на есе съобразно ДОС	
	Създаване и редактиране на есе.	Оценяване на есе съобразно ДОС	
	Представяне на компютърна презентация за личността на Ботев. Проследяване пътя на Ботевата чета.	Оценяване на проект (индивидуален или групов)	
Фейлетон; памфлет	Разясняване на алегорични образи. Интерпретация на специфичния език и стил на Ботев.	Беседа	

№ по ред	№ на уч. седмица	Тема на урока	Вид на урока	Компетентности като очаквани резултати
38.		Ботевата поезия. „Майце си“. „Към братя си“.	У	Разпознава жанровите характеристики на елегията; коментира смислопораждащата функция на фигури и тропи.
39.		„Елегия“. Интерпретация.	У	Разпознава светогледни идеи на Българското възрождане; обяснява приликите и разликите им с тези на Просвещението и Романтизма.
40.		„Моята молитва“. Интерпретация.	У	Разпознава спецификата на молитвата като средно-вековен жанр и употребата му в Ботевото стихотворение-Интерпретира употребата на фигури и тропи.
41.		„Хаджи Димитър“. Интерпретация.	У	Разпознава жанровите характеристики на баладата и на одата, проявени в „Хаджи Димитър“. Тълкува образи, мотиви, опозиции и изразни средства в творбата.
42.		„Обесването на Васил Левски“. Интерпретация.	У	Разпознава и интерпретира елегичния жанр, лирическите персонажи и средствата за въздействие.
43.		„В механата“, „Странник“, „Патриот“- дискусия върху проблема за сатиричното отрицание на човешки и обществени пороци.	КК	Съпоставя с личния си опит интерпретирани в творбите ценности и норми, проблеми, конфликти и обосновава позиции по тях.
44.		Есе върху морално-етичен проблем от поезията на Ботев.	КК	Умения за създаване на аргументативен текст; за редактиране на собствен текст; за оценка и самооценка.
45.		Есе по морално-етичен проблем от поезията на Ботев.	КК	Умения за създаване и редактиране на собствен аргументативен текст.

Нови понятия	Дейности в урока	Методи и форми на оценяване	Заб.
Елегия	Разпознаване на специфични особености на лириката като лит. род. Откриване на тропи и фигури. Интерпретация на проблем.	Оценяване на устно изказване	
	Интерпретация.	Оценяване на устно изказване	
Стихотворение; молитва	Интерпретация. Муждутекстови връзки.	Оценяване на устно изказване	
Балада; ода; асонанс	Интерпретация. Междутекстови връзки.	Оценяване на устно изказване	
Алитерация	Интерпретация. Междутекстови връзки.	Оценяване на устно изказване	
Сатира	Откриване на теми, проблеми и мотиви, актуални и днес. Изказва теза. Обосновава се.	Оценяване на устно изказване	
	Създаване, редактиране и оценяване на есе.	Оценяване на есе съобразно ДОС	
	Създаване, редактиране и самооценяване на есе.	Оценяване на есе съобразно ДОС	

№ по ред	№ на уч. седмица	Тема на урока	Вид на урока	Компетентности като очаквани резултати
46.		Контролна работа върху литература на Българското възраждане.	КО	Умения за извличане на информация от текст; за разпознаване на автори – произведения – творби – герои – жанрове и др.
47.		Подготовка за класна работа. Обсъждане и поправка на есе по проблем от Ботевата поезия.	У	Редактиране на собствен и на чужд текст.
48.		Класна работа.	КК	Създаване на есе по морално-етичен проблем.
49.		Класна работа.	КК	Създаване на есе по морално-етичен проблем.
50.		Дискусия по проблема за смисъл на саможертвата.	КК	Структурира устно изказване по предварителна поставен проблем. Спазва правоговорната норма.
51.		Поправка на класна работа.	КК	Умение да редактира собствен и чужд текст.
52.		Годишен преговор.	ПО	Умения за анализ, синтез и прилагане на знания и умения, придобити в часовете по литература.
53.		Изходящ контрол.	КО	Прилагане на знания, умения и компетентности от обучението по литература.
54.		Защита на проект(постер/ филм/ презентация, др.) за представяне на любим автор или творба от учебната програма в 9.клас по литература. Работа в екип.	ПО	Умение за оценка; за творческо приложение на придобитите знания; за обвързване на литературата с другите изкуства и с технологиите.

Нови понятия	Дейности в урока	Методи и форми на оценяване	Заб.
	Извличане информация от текст. Разпознаване на жанрове, фигури и тропи, композиционни решения.	Тест	
	Редактиране. Оценка. Самооценка.		
	Създаване, редактиране, самооценяване и оценяване на есе.	Оценяване на есе съобразно ДОС	
	Създаване, редактиране, самооценяване и оценяване на есе.	Оценяване съобразно ДОС	
	Умее да структурира, произнася и аргументира теза по поставен проблем.	Оценяване на устно изказване	
	Редактиране на собствен текст.		
	Изказване на теза. Аргументация без ограничение на източниците. Презентация. Постери.	Оценяване на проект	
	Откриване и извличане на информация от текст. Приложение на знанията върху направления/течения, автори и творби.	Тест	
	Защита на проект „Любим автор/творба от учебната програма по литература в 9. клас.	Оценяване на проект	

ОТГОВОРИ НА ТЕСТОВЕТЕ В УЧЕБНИКА

I. ТЕСТ „НАЧАЛЕН ПРЕГОВОР“

1. Свободен отговор	6 т.
2. мит	1 т.
3. Троянски митологичен цикъл	1 т.
4. епос – лирика – драма	3 т.
5. А	1 т.
6. А – 2; Б – 4; В – 3; Г – 1	4 т.
7. А) Сафо; лирика; „Любовна болка“; любовта; VII – VI в. пр.Хр.	5 т.
Б) трагедия; „Антигона“; катарзис	3 т.
8. Тивански митологичен цикъл	1 т.
9. Античност – Средновековие – Ренесанс	3 т.
10. 1762; религиозна; Библия; Стар завет; Нов завет; Яхве/Йехова; Христос; „Обичай ближния!“	8 т.
11. А) политеизъм – в елинската митология	2 т.
Б) монотеизъм – в християнството	2 т.
12. Матей, Марко, Лука, Йоан	4 т.
13. В	1 т.
14. до V в.; от V до XIV в.; от XIV до XVII в.	3 т.
Европа; Европа; Западна Европа;	3 т.
калокагатия, симетрия; теоцентризъм; антропоцентризъм	3 т.
Омир, Софокъл, Сафо; Патриарх Евтимий, Ч. Храбър; Шекспир, Бокачо	3 т.
Епическа поема, трагедия; житие и др.; трагедия, новела, сонет	3 т.
Подвластен на боговете; подвластен на бога; творец на съдбата си	3 т.
Политеизъм; теоцентризъм; антропоцентризъм	3 т.
15. рицарски роман	1 т.
16. 100 новели	1 т.
17. Ключови думи: оптимизъм, бъдеще, борба, саможертва, перспектива, добро	1 т.

0 – 18 т. Слаб 2	19 – 32 т. Среден 3	33 – 46 т. Добър 4	47 – 60 т. Мн. добър 5	61 – 73 т. Отл. 6
----------------------------	-------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-----------------------------

II. ТЕСТ „ЛИТЕРАТУРА НА ПРОСВЕЩЕНИЕТО И РОМАНТИЗМА“

1. А) Просвещение – светлина и яснота 1 т.
 Б) Романтизъм – романс лиро-епическо произведение, написано на някой от романските езици, впоследствие – „стихотворен роман“ 1 т.
 2. Б 1 т.
 3. Г 1 т.
 4. Б 1 т.
 5. А 1 т.
 6. Античност, Средновековие, Ренесанс, Просвещение, Романтизъм 5 т.
 7. Джонатан Суифт 1 т.
 8. А. Пушкин – „Е. Онегин“ – Е. Онегин – роман в стихове – Романтизъм 5 т.
 Дж. Суифт – „Приключенията на Гъливер“
 – С. Гъливер – роман – Просвещение 5 т.
 Дж. Байрон – „Дон Жуан“ – Дон Жуан – поема – Романтизъм 5 т.
 9. любовта
 10. XVII – XVIII в.; XVIII – XIX в.
 Западна Европа; Европа, Северна Америка
 Знанието; любовта, свободата
 Роман, поема, философска новела; поема, лирически жанрове
 Суифт; Байрон, „Приключенията на Гъливер“; „Дон Жуан“ 12 т.

0 – 10 т. Слаб 2	11 – 18 т. Среден 3	19 – 24 т. Добър 4	25 – 32 т. Мн. добър 5	33 – 40 т. Отл. 6
---------------------	------------------------	-----------------------	---------------------------	----------------------

III. ТЕСТ „ЛИТЕРАТУРА НА РЕАЛИЗМА“

1. В 1 т.
 2. В 1 т.
 3. Б 1 т.
 4. Байрон – поема – „Дон Жуан“ 3 т.
 Пушкин – роман в стихове – „Евгений Онегин“ 3 т.
 Флобер – роман – „Мадам Бовари“ 3 т.
 Балзак – роман – „Дядо Горио“ 3 т.
 5. XVIII в.; руска; „Евгений Онегин“; стихотворения/поеми; „онегинска...“;
 Державин; дуел; 1837 г. 8 т.
 6. Завръзка; развързка 2 т.
 7. Балзак 1 т.
 8. В 1 т.
 9. В 1 т.

10. А) сравнение	1 т.
Б) метафора	1 т.
В) епитет	1 т.
Г) градация	1 т.

0 – 8 т. Слаб 2	9 – 15 т. Среден 3	16 – 21 г. Добър 4	22 – 27 т. Мн. добър 5	28 – 32 т. Отл. 6
----------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------	---	------------------------------------

ТЕСТ „ЛИТЕРАТУРА НА МОДЕРНИЗМА“

1. В	1 т.
2. Г	1 т.
3. А	1 т.
4. Б	1 т.
5. В	1 т.
6. Г	1 т.
7. П. Верлен – „Есенна песен“	
Ш. Бодлер – „Сплин“	
А. Пушкин – „Евгений Онегин“	
Г. Флобер – „Мадам Бовари“	4 т.
8. В	1 т.
9. прозата/белетристиката/епоса	1 т.
10. А) олицетворение	
Б) метафора	
В) метафора/инверсия	
Г) сравнение	

0 – 4 т. Слаб 2	5 – 7 т. Среден 3	8 – 10 т. Добър 4	11 – 13 т. Мн. добър 5	14 – 16 т. Отл. 6
----------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	---	------------------------------------

ТЕСТ „ЛИТЕРАТУРА НА БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ“

1. Ренесанс	1 т.
2. В	1 т.
3. Средновековие – Ренесанс – Просвещение – Българско възраждане	4 т.
4. Б	1 т.
5. В	1 т.
6. Житието	1 т.
7. В	1 т.

8. А	1 т.
9. В	1 т.
10. В	1 т.
11. А) поема; Б) балада; В) елегия; Г) сатира	4 т.
12. А	1 т.
13. Б	1 т.
14. „Майце си“; „Гайда“; Цариград; П. Р. Славейков	4 т.
15. Б	1 т.
16. А	1 т.
17. В	1 т.
18. „Моята молитва“	1 т.
19. А) реторично възклицание	
Б) инверсия	
В) анафора	
Г) асонанс	4 т.
20. Ренесанс	Възраждане
XIV в.	XVIII в.
Западна Европа	поробена България; външни центрове
хуманизъм	патриотизъм
новела, трагедия, роман, сонет	историогр. творби, поема, повест
Напр. Бокачо, „Декамерон“	Напр. Паисий, „История...“
	10 т.

0 – 10 т. Слаб 2	11 – 18 т. Среден 3	19 – 26 т. Добър 4	27 – 34 т. Мн. доб. 5	35 – 41 т. Отл. 6
-----------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------------	--	------------------------------------

ТЕСТ ЗА ИЗХОДНО НИВО

1. Просвещение; Възраждане	2 т.
2. Б	1 т.
3. Б	1 т.
4. А – 4; Б – 3; В – 2; Г – 1	4 т.
5. А	1 т.
6. Г	1 т.
7. В	1 т.
8. А – 3; Б – 4; В – 2; Г – 1	4 т.
9. А) XVII; XIX; знанието; Волтер; Русо; Суифт; прогрес; деградация; романът	9 т.
Б) литературно направление; любовта; самотни, отхвърлени, разочаровани от обществото; „Дон Жуан“; Байрон; обществото; пътя и пътуването	9 т.
В) литературни направления; културно-исторически епохи; Байрон; Балзак/Флобер; Бодлер/ Верлен; „прокълнати“; П. Верлен; реалистите; словото	9 т.

10. Г	1 т.
11. А – 3; Б – 1; В – 2; Г – 4	4 т.
12. тъжни чувства; фантастични елементи	2 т.
13. В	1 т.
14. представлява противопоставяне на твърдения, а не – на понятия	2 т.
15. тихият пролетен дъжд приказки пролетни шъпне	2 т.
16. представляват пренасяне на качества на един обект върху друг	2 т.
17. А) сравнение; Б) метафора; В) епитети; Г) реторично обръщение	4 т.
18. Ключови думи: родолюбец, грижа, род, народ, език, памет, минало, бъдеше, литота	6 т.

0 – 16 т. Слаб 2	17 – 29 т. Среден 3	30 – 42 т. Добър 4	43 – 55 т. Мн. добър 5	56 – 66 т. Отл. 6
---------------------	------------------------	-----------------------	---------------------------	----------------------

ТЕСТ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ВХОДНОТО НИВО

1. ГРУПА

1. Попълнете липсващите думи, за да се получи вярно твърдение.

Античността е _____ и се свързва с историята и културата на _____ и _____

2. Идеалът за човешка личност в културата на Античността е изграден на принципа на:

- а) трагедията
- б) калокагатията
- в) катарзиса
- г) симетрията

3. Митът представлява _____, основни персонажи в него са _____ и _____. Митовете се свързват в _____. Поради устната си форма на създаване и разпространение съществуват в много _____.

4. Омир, авторът на епическата поема „_____, „използва за сюжет на творбата си _____ митологичен цикъл.

5. Един от изброените персонажи не е бог. Кой е той?

- а) Хера
- б) Пелей
- в) Зевс
- г) Тетида

6. Авторът на трагедията „Антигона“ е _____

7. Дайте пример за творба, изучена в 8. клас и представляваща литературния род:

- а) драма – _____
- б) епос – _____
- в) лирика – _____

8. Дайте определение за **епическо сравнение**.

9. Един от изброените постоянни епитети характеризира Ахил. Кой е той?

- а) „гръмогласният“
- б) „шлемовеец“
- в) „бързоног“
- г) „широковластен“

10. Библията е най-популярната книга през _____

11. Според библейския текст Бог създава човека през _____
_____ ден на Сътворението.

12. Изяснете лексикалното значение на фразеологичните изрази с митологичен произход.

- а) ахилесова пета – _____
- б) троянски кон – _____
- в) целувката на Юда – _____
- г) хвърля гръм и мълнии – _____

13. Началото на старобългарската литература се свързва с _____ век.

14. Свържете името на твореца със заглавието на неговата творба.

- а) Ч. Храбър 1. „Шестоднев“
- б) Й. Екзарх 2. „Азбучна молитва“
- в) Кл. Охридски 3. „Пространно житие на св. Константин-Кирил Философ“
- г) К. Преславски 4. „За буквите“

15. Съпоставете трите културно-исторически епохи Античност, Средновековие, Ренесанс по критериите, предложени в таблицата.

Критерий	Античност	Средновековие	Ренесанс
Времеви граници			
Жанрова мода в литературата			

Критерий	Античност	Средновековие	Ренесанс
Отношение към човека			
Отношение към Бога			
Емблематични творци и произведения			

16. Монотеизъм се нарича вярата в _____, а политеизъм – в _____

17. Попълнете липсващите думи, за да се получат верни твърдения.

Черноризец Храбър живее и твори през _____ век, по времето на цар _____

С творбата си „_____“ той защитава и възхвалява _____ писменост, дело на _____, като я съпоставя с писмеността на _____. В думите му „Живи са още онези, които ги познават“ личното местоимение „ги“ се отнася до _____.

18. Един от творците не работи през епохата на Ренесанса. Това е:

- а) Шекспир
- б) Сервантес
- в) Бокачо
- г) Сафо

19. Емблематичен творец за Ранния ренесанс в Италия е _____

20. Определете кои три изразни средства са използвани в откъса.

„Не пада ли дъжд еднакво за всички? Също и слънцето не грее ли на всички? Не дишаме ли всички еднакво въздух?“

- а) _____
- б) _____
- в) _____

2. ГРУПА

1. Попълнете липсващите думи, за да се получи вярно твърдение.

Античността е културно-историческа епоха, обхващаща периода от

_____ век до _____ век.

2. В основата на античната култура стои:

- а) фолклорът
- б) традицията
- в) митологията
- г) творецът

3. Митологията представлява съвкупност от _____, които са сакрални (свещени) разкази за _____ и _____, създавани и разпространявани от _____ в _____ форма. Предназначени са само за _____.

4. Автор на _____ „Илиада“ е _____

5. Един от изброените персонажи не е от „Илиада“. Кой е той?

- а) Хектор
- б) Хекуба
- в) Одисей
- г) Едип

6. Една от творбите на Софокъл наричат „царица на трагедиите“. Това е _____ “.

7. Дайте пример за творба, изучена в 8. клас и представляваща литературния род:

- а) епос – _____
- б) лирика – _____
- в) драма – _____

8. Дайте определение за **постоянен епитет**.

9. Един от изброените термини не се свързва с античната трагедия като литературен жанр. Кой е той?

- а) трагически конфликт
- б) трагически герой
- в) катарзис
- г) мирова скръб

10. Изяснете термина „агиогерой“.

11. Първата библейска книга носи заглавието _____.

12. Изяснете лексикалното значение на фразеологизмите:

- а) намирам се на седмото небе _____
- б) чете, както дяволът – евангелието _____
- в) ябълката на раздора _____
- г) троянски кон _____

13. Старобългарската литература се създава през Българското _____.

14. Свържете термина за съответния жанр със заглавието на неговата творба.

- а) апология 1. „Азбучна молитва“
- б) стихотворение 2. „За буквите“
- в) житие 3. „Пространно житие на св. Константин-Кирил Философ“

15. Буквално преведен на български език, терминът „Ренесанс“ означава _____.

16. Съпоставете трите културно-исторически епохи Античност, Средновековие, Ренесанс по критериите, предложени в таблицата.

Критерий	Античност	Средновековие	Ренесанс
Времеви граници			
Жанрова мода в литературата			

Критерий	Античност	Средновековие	Ренесанс
Отношение към човека			
Отношение към Бога			
Емблематични творци и произведения			

17. Попълнете липсващите думи, за да се получат верни твърдения.

Сборникът на Бокачо „_____“ съдържа _____ на брой новели, разказани в продължение на _____ дни от _____ млади дами и господа. Повествователната форма на творбата е _____.

18. Един от творците не работи през епохата на Античността. Това е:

- а) Софокъл
- б) Сервантес
- в) Аристотел
- г) Сафо

19. Емблематичен творец за Късния ренесанс е _____

20. Определете кои две изразни средства са използвани в откъса.

Щом си ме, майко, родила да имам живот кратколетен,
с чест да ме беше поне увенчал далногръмецът мощен,
Зевс олимпийски, но той не зачете ме с никаква почит.

- а) _____
- б) _____

21. Изкажете теза в рамките на 3 – 4 изречения по проблема за неписаните етични норми в следния цитат от 24. песен на поемата „Илиада“:

Страх от безсмъртните имай, смили се над мене, Ахиле!
Своя баща припомни си! За жалост съм аз по-достоеен!
Върша, каквото от смъртните никой до днес не е сторил:
Сам аз целувам ръцете, които сина ми убиха!

ОТГОВОРИ НА ВЪПРОСИТЕ И ЗАДАЧИТЕ ОТ ТЕСТОВЕТЕ ЗА ВХОДЯЩ КОНТРОЛ

1. ГРУПА

1. Културно-историческа епоха; древните гърци; римляни
2. б
3. сакрален разказ; богове; герои; митологически цикли; варианти
4. „Илиада“; Троянския
5. б
6. Софокъл
7. а) „Антигона“; б) „Илиада“; в) „Любовна болка“
8. Сравнение, при което не се сравняват само образи, а цели ситуации; нарича се още „разгърнато“.
9. в
10. Средновековието
11. шестия
12. а) слабо място; б) измама; в) предателство от свой; г) гневи се
13. IX век
14. а – 4; б – 1; в – 3; г – 2
15. **Времеви граници** – отговори – според авторите на използвания в 8. клас учебник Античност: VIII в. пр.Хр. – V в. сл.Хр.; Средновековие: V – VI в. – XIV в.; Ренесанс: XIV в. – XVI в.
Жанрова мода в литературата
Античност: епическа поема, лирически творби, трагедия
Средновековие: култови творби: житие, похвално слово, притча, молитва...; извънкултови: разкази, рицарски романи, романси, др.
Ренесанс: новела, роман, трагедия, др.
Отношение към човека
Античност – зависим от боговете, но способен на героично поведение според своя произход
Средновековие – грешник, който трябва да живее така, че да заслужи вечния живот на небето
Ренесанс – „мярка за всички неща“
Отношение към Бога
Античност – политеизъм
Средновековие – монотеизъм
Ренесанс – вяра в Бога, но и в безграничните възможности на човека
Емблематични творци и произведения – от изучаваните в 8. клас
16. един бог; много богове
17. 9. век; Симеон; „За буквите“; славянската; светите братя Кирил и Методий; гърците; св.св. Кирил и Методий
18. г
19. Джовани Бокачо

20. а) реторичен въпрос; б) градация; в) повторение
21. Ключови думи: Приам, баща, развързка, помирение, реторично обръщение, смърт, живот, човечност, др.

2. ГРУПА

1. VIII в. пр.Хр.; V в. сл.Хр.
2. в
3. Митове; богове; герои; аеди и рапсоди; устна; посветени
4. Поемата; Омир
5. г
6. „Антигона“
7. а) „Илиада“; б) „Любовна болка“; в) „Антигона“
8. Епитет, който винаги се използва с дадено съществително име най-вече във фолклорните текстове.
9. г
10. герой светец; герой на житие, похвално слово и др.
11. „Битие“
12. а) щастлив съм; б) наопаки; в) нещо, което поражда конфликти; г) измама
13. Средновековие
14. а – 2; б – 1; в – 3
15. възраждане
16. **Времени граници** – Античност: VIII в. пр.Хр. – V в. сл.Хр.; Средновековие: V – VI в. – XIV в.; Ренесанс: XIV в. – XVI в.

Жанрова мода в литературата

Античност: епическа поема, лирически творби, трагедия

Средновековие: култови творби: житие, похвално слово, притча, молитва...; извънкултови: разкази, рицарски романи, романси и др.

Ренесанс: новела, роман, трагедия и др.

Отношение към човека

Античност – зависим от боговете, но способен на героично поведение според своя произход

Средновековие – грешник, който трябва да живее така, че да заслужи вечния живот на небето

Ренесанс – „мярка за всички неща“

Отношение към Бога

Античност – политеизъм

Средновековие – монотеизъм

Ренесанс – вяра в Бога, но и в безграничните възможности на човека

Емблематични творци и произведения – от изучаваните в 8. клас

17. „Декамерон“; 100/101; 10; 10; разказ в разказа

18. б

19. Шекспир/Сервантес

20. а) постоянен епитет; б) инверсия/реторично обръщение

21. Ключови думи: Приам, баща, развързка, помирение, реторично обръщение, смърт, живот, човечност и др.

ТЕСТ ВЪРХУ ПРОСВЕЩЕНИЕ И РОМАНТИЗЪМ

1. ГРУПА

Прочетете текстовете и изпълнете задачите след тях.

Текст 1

„Евгений Онегин“ е художествена задача, която Пушкин решава през целия си кратък живот. В едно писмо до княз П. Вяземски от 1824 година поетът нарича творбата си „пъстри стихове на романтична поема“. В посвещението на П. А. Плетнъов в изданието от 1828 г. – „събрани пъстри глави“ и така разкрива вътрешната противоречивост на хармоничния и единен като цяло роман, събрал като че ли взаимно изключващи се „нестройни стихове/и шеговити, и печални,/ простонародни, идеални“, създадени в „зрели и незрели дни“. В подзаглавието – роман в стихове, още веднъж се подчертава тази вътрешна противоречивост. В някои изследвания на романа се гледа като на тотално скъсване с Романтизма – той е първият руски реалистичен роман... Пушкин пише романа за героя си Евгений Онегин, но и за самия себе си – роман за човека. И той не просто обединява два диференцирани потока, а е единно и широко, излъчващо вътрешна хармония течение, в което реалистично и романтично се разтварят едно в друго и повествуват за човека и съдбата, любовта, живота, смъртта, красотата.

Текст 2

„Евгений Онегин“ е образец на социалнопсихологическия роман в руската и в световната литература. Типологичната същност на този хибриден жанров модел на романа включва синтеза на „поезията“ в „прозата“, единството на строфическото изграждане и активното авторово присъствие, преобладаването на описателното начало над действието („събитията“), повишената стилистична образност, лаконизма и интензивността на сюжетното развитие, отказа от традиционните авантюрни и „романтически“ условности. Когато се говори за синтетичния жанров характер на „Евгений Онегин“, все пак не трябва да се забравя основното – независимо от генетичното си сходство с поемата Пушкиновият шедьовър израства върху една ясно изразена романова концепция, която предпоставя и своеобразието на художествената му структура. Новият тип жанрово мислене формира и органичното съчетание на епическата мащабност, и лирическата стихия, оригиналната поетика на Пушкиновия стихотворен роман, неговия одухотворен реализъм и художествен енциклопедизъм.

1. Пушкин създава своята творба

А) на един дъх

В) за една година

Б) през целия си живот

Г) за 33 години

2. Самият Пушкин НЕ определя произведението си като:

- А) романтична поема
- Б) пъстри глави
- В) роман в стихове
- Г) реалистичен роман

3. Кое от имената в текст 1 НЕ е на реално съществувала историческа личност?

- А) Вяземски
- Б) Онегин
- В) Пушкин
- Г) Плетньов

4. Къде в творбата самият автор определя жанровата характеристика на произведението си, общоприета днес? (Отговора си запишете на следващия ред.)

5. Каква е общата тема на двата текста?

- А) Пушкин
- Б) Романтизмът
- В) „Е. Онегин“
- Г) Е. Онегин

6. Кой терминологичен израз от текст 2 е синоним на „роман в стихове“?

7. Какво е лексикалното значение на израза „хибриден жанров модел“?

8. Кой е периодът, с който се свързва Просвещението?

- А) XVI – XVII в.
- Б) XVII – XVIII в.
- В) XIV – XVII в.
- Г) XVIII – XIX в.

9. Коя е основната ценност на Романтизма?

- А) знанието
- Б) патриотизмът
- В) любовта
- Г) животът

10. Един от цитатите съответства на идеите на Просвещението?

- А) „Осмели се да бъдеш умен!“
- Б) „Любов и свобода – това ми трябва!“
- В) „Обичай ближния!“
- Г) „Око за око – зъб за зъб.“

11. Кой от посочените писатели твори през Просвещението?

- А) Пушкин
- Б) Суифт
- В) Бодлер
- Г) Балзак

2. ГРУПА

Прочетете текстовете и изпълнете задачите след тях.

Текст 1

„Евгений Онегин“ е художествена задача, която Пушкин решава през целия си кратък живот. В едно писмо до княз П. Вяземски от 1824 година поетът нарича творбата си „пъстри стихове на романтична поема“. В посвещението на П. А. Плетньов в изданието от 1828 г. – „събрани пъстри глави“ и така разкрива вътрешната противоречивост на хармоничния и единен като цяло роман, събрал като че ли взаимно изключващи се „нестройни стихове/и шеговити, и печални,/ простонародни, идеални“, създадени в „зрели и незрели дни“. В подзаглавието – роман в стихове, още веднъж се подчертава тази вътрешна противоречивост. В някои изследвания на романа се гледа като на тотално скъсване с Романтизма – той е първият руски реалистичен роман... Пушкин пише романа за героя си Евгений Онегин, но и за самия себе си – роман за човека. И той не просто обединява два диференцирани потока, а е единно и широко, излъчващо вътрешна хармония течение, в което реалистично и романтично се разтварят едно в друго и повествуват за човека и съдбата, любовта, живота, смъртта, красотата.

Текст 2

„Евгений Онегин“ е образец на социалнопсихологическия роман в руската и в световната литература. Типологичната същност на този хибриден жанров модел на романа включва синтеза на „поезията“ в „прозата“, единството на строфическото изграждане и активното авторово присъствие, преобладаването на описателното начало над действието („събитията“), повишената стилистична образност, лаконизма и интензивността на сюжетното развитие, отказа от традиционните авантюрни и „романтически“ условности. Когато се говори за синтетичния жанров характер на „Евгений Онегин“, все пак не трябва да се забравя основното – независимо от генетичното си сходство с поемата Пушкиновият шедьовър израства върху една ясно изразена романова концепция, която предпоставя и своеобразието на художествената му структура. Новият тип жанрово мислене формира и органичното съчетание на епическата мащабност и лирическата стихия, оригиналната поетика на Пушкиновия стихотворен роман, неговия одухотворен реализъм и художествен енциклопедизъм.

1. Пушкин създава:

А) типичния реалистичен роман	Б) епическа поема
В) роман в стихове	Г) приключенски роман

2. Самият Пушкин пише роман за:

А) природата	Б) човека
В) изкуството	Г) фолклора

3. Кое от имената в текст 1 НЕ е на реално съществувала историческа личност?

А) Вяземски	Б) Онегин
В) Пушкин	Г) Плетньов

4. Къде в творбата самият автор определя жанровата характеристика на произведението си, общоприета днес?

5. Каква е общата тема на двата текста?

- А) Пушкин
В) „Е. Онегин“
- Б) Романтизмът
Г) Е. Онегин

6. Кой терминологичен израз от текст 2 е синоним на „роман в стихове“?

7. Какво е лексикалното значение на терминологичния израз „строфическо изграждане“?

8. Кой е периодът, с който се свързва Романтизмът?

- А) XVIII в. Б) XX в. В) XIV в. Г) XVII в.

9. Коя е основната ценност на Просвещението?

- А) знанието Б) парите
В) любовта Г) животът

10. Един от цитатите съответства на идеите на Романтизма.

- А) „Знанието не е всичко!“
Б) „Кой мъдрост за пари не ще смени?“
В) „Боже, бди над краля!“
Г) „Мисля, следователно съществувам!“

11. Кой от посочените писатели твори през Романтизма?

- А) Балзак Б) Бодлер
В) Байрон Г) Верлен

12. Свържете името на героя със заглавието на произведението, като напишете цифрата вляво на съответната буква.

- А) Ленски 1. „Дон Жуан“
Б) Джонсън 2. „Евгений Онегин“
В) Суворов
Г) Татьяна

13. Кой от жанровете НЕ е типичен за Просвещението?

- А) балада Б) роман
В) новела Г) поема

ТЕСТ ВЪРХУ РЕАЛИЗЪМ И МОДЕРНИЗЪМ

1. ГРУПА

Прочетете текст 1 и текст 2 и изпълнете задачите от 1 до 7.

Текст 1

„... Балзак, който се стреми да изобрази в крайна пълнота социалните видове на човешкото общество. В неговото схващане това са групи от хора, които поради различни условия на живот са стигнали до общи определени качества – т.е. характеристиките са производни от обстоятелствата и влиянието на обществената среда. За да се опише тази зависимост, Балзак използва реалистичното словесно отразяване предимно на материалния свят, като прокламираният от самия него принцип на подбор на детайлите е: „от наблюденията върху реалността чрез интуицията да се избере възможно най-типичното, така че да бъде като пример, който обяснява описаното общество, но е все пак неповторим“... при Балзак индивидът играе подчинена роля – той е интересен в материалните си контакти с окръжаващия го свят – така социално типичното се изразява чрез поведенческия анализ... светът на романа се изгражда чрез разказа на герой или по-често на близък до авторовото съзнание повествовател (аукториален повествовател), като се изясняват биографични причини, предхождащи събитието.“

*Младен Влашки, Западноевропейска литература.
Анализи и материали за 10. клас, С., Анубис, 2000 г., стр. 87 – 88*

Текст 2

„Новото стилистично средство се състои в това, че разказвачът непосредствено доближава начина на мислене и изразяването до тези на своя персонаж, без това да се извести чрез сигналите на директната или индиректната реч. Докато в традиционния за това време роман – наречен аукториален роман – разказвачът стои над персонажите си и техния начин на мислене и ако не ги тълкува критично, то поне ясно ги отграничава от себе си. В така наречения персонален роман, чиято история започва от Флобер, перспективата на разказвача трудно може да се различи недвусмислено от перспективата на персонажа. Така читателят на персоналния роман не се запознава със света и с хората без колебание от перспективата на разказвача, а привидно чрез очите на участващите персонажи... тъкмо при Флобер за пръв път ясно изпъкват тенденции, които са определящи за по-нататъшното развитие на модерния роман: особено оттеглянето на всезнаещия разказвач и свързаната с това несигурност на читателя, който сам трябва да стане продуктивен и да вземе участие в изграждането на текстовия смисъл.“

Пак там, стр. 142 – 143

1. И Балзак, и Флобер създават:

- А) романтическа литература Б) реалистична литература
В) модернистична литература Г) символистична литература

2. В своите творби Балзак отразява:

- А) най-типичното Б) романтичното
В) изключителното Г) природното

3. Героите на Балзак са представени:

- А) като част от социалната група Б) като индивидуални човешки личности
В) като духовни водачи Г) като хора с героично поведение

4. Балзак създава:

- А) психологически роман Б) персонален роман
В) аукториален роман Г) роман в стихове

5. Историята на „персоналния“ роман започва от:

- А) Балзак Б) Суифт В) Пушкин Г) Флобер

6. Терминологичният израз „аукториален повествовател“ в текст 1 може да се замени със следния израз от същия текст:

7. Думата „персонаж“ от текст 2 е синоним на _____

8. Свържете термините от първата колона със заглавията във втората.

А) Просвещение	1. „Есенна песен“
Б) Романтизъм	2. „Мадам Бовари“
В) реализъм	3. „Приключенията на Гъливер“
Г) модернизъм	4. „Дон Жуан“

9. Кой от писателите е обвинен в това, че „възвеличава прелюбодеянието“?

- А) Флобер Б) Суифт В) Пушкин Г) Балзак

10. На коя творба е подзаглавието „Нрави от провинцията“?

- А) „Е. Онегин“ Б) „Дон Жуан“ В) „Мадам Бовари“ Г) „Дядо Горио“

11. Темата за любовта НЕ се открива в произведението:

- А) „Дядо Горио“ Б) „Мадам Бовари“
В) „Е. Онегин“ Г) „Пътешествията на Гъливер“

12. Реализмът НЕ е:

- А) художествен метод Б) творчески стил
В) културно-историческа епоха Г) литературно направление

13. Модернизмът НЕ включва в себе си
А) символизма Б) експресионизма В) реализма Г) футуризма

14. Освен в литературата модернизмът се проявява и в
А) живописата Б) музиката В) балета Г) фолклора

15. Попълнете липсващите думи, за да запазите логиката в отношението при двойките.

поезия – проза

елегия – _____

_____ – повествовател

16. Попълнете липсващите думи, за да се получи вярно твърдение.

Декадансът е _____, което включва _____,
_____ и _____, а символизмът е _____
_____, което се развива през _____

На _____ век най-вече във _____

17. Програмна творба на символизма е:

А) „Есенна песен“, Верлен Б) „Сплин“, Бодлер
В) „Цветя на злото“, Бодлер Г) „Поетическо изкуство“, Верлен

18. В сборника на Верлен „Прокълнати поети“ НЕ е включен творческият портрет на:

А) Рембо Б) Маларме В) Корбие Г) Флобер

19. Кой от термините НЕ назовава лирически жанр?

А) элегия Б) ода В) сонет Г) новела

20. Какви изразни средства са използвани в цитатите?

А) „Когато натежи като капак небето“
Б) „... черен ден, по-тъжен от нощта“
В) „... духове подир прокоба стара“
Г) „Къде съм дошъл...“

Отговори и оценяване:

1. Б; 2. А; 3. А; 4. В; 5. Г; 6. всевиждащ, всезнаещ, неутрален; 7. – литературен герой; 8. А – 3, Б – 4, В – 2, Г – 1; 9. А; 10. В; 11. Г; 12. В; 13. В; 14. А; 15. повест, лирически герой; 16. социално явление, поведение, стил на живот, литературно направление, последната четвърт, XIX век, Франция; 17. Г; 18. Г; 19. Г; 20. А – сравнение, Б – метафора, В – инверсия, Г – реторичен въпрос/или апосиопеза

0 – 6 т. Слаб 2	7 – 13 т. Среден 3	14 – 20 т. Добър 4	21 – 27 т. Мн. доб. 5	28 – 34 т. Отл. 6
--------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------	----------------------

За всеки верен отговор получавате по една точка.

2. ГРУПА

Прочетете текст 1 и текст 2 и изпълнете задачите от 1. до 7.

Текст 1

„... Балзак, който се стреми да изобрази в крайна пълнота социалните видове на човешкото общество. В неговото схващане това са групи от хора, които поради различни условия на живот са стигнали до общи определени качества – т.е. характеристиките са производни от обстоятелствата и влиянието на обществената среда. За да се опише тази зависимост, Балзак използва реалистичното словесно отразяване предимно на материалния свят, като прокламираният от самия него принцип на подбор на детайлите е: „от наблюденията върху реалността чрез интуицията да се избере възможно най-типичното, така че да бъде като пример, който обяснява описаното общество, но е все пак неповторим“... при Балзак индивидът играе подчинена роля – той е интересен в материалните си контакти с окръжаващия го свят – така социално типичното се изразява чрез поведенческия анализ... светът на романа се изгражда чрез разказа на герой или по-често на близък до авторовото съзнание повествовател (аукториален повествовател), като се изясняват биографични причини, предхождащи събитието.“

*Младен Влашки, Западноевропейска литература.
Анализи и материали за 10. клас, С., Анубис, 2000 г., стр. 87 – 88*

Текст 2

„Новото стилистично средство се състои в това, че разказвачът непосредствено доближава начина на мислене и изразяването до тези на своя персонаж, без това да се извести чрез сигналите на директната или индиректната реч. Докато в традиционния за това време роман – наречен аукториален роман – разказвачът стои над персонажите си и техния начин на мислене и ако не ги тълкува критично, то поне ясно ги отграничава от себе си. В така наречения персонален роман, чиято история започва от Флобер, перспективата на разказвача трудно може да се различи недвусмислено от перспективата на персонажа. Така читателят на персоналния роман не се запознава със света и с хората без колебание от перспективата на разказвача, а привидно чрез очите на участващите персонажи...тъкмо при Флобер за пръв път ясно изпъкват тенденции, които са определящи за по-нататъшното развитие на модерния роман: особено оттеглянето на всезнаещия разказвач и свързаната с това несигурност на читателя, който сам трябва да стане продуктивен и да вземе участие в изграждането на текстовия смисъл.“

Пак там, стр. 142 – 143

1. И Балзак, и Флобер са писатели:

- А) романтици
- В) реалисти

- Б) модернисти
- Г) символисти

2. В своите творби Балзак отразява:

- А) красивото
В) изключителното
- Б) романтичното
Г) социалното

3. Героите на Балзак са представени:

- А) като типове
В) като водачи
- Б) като индивидуалност
Г) като герои

4. Балзак създава поредицата:

- А) „Човешка комедия“
В) „Исторически романи“
- Б) „Божествена комедия“
Г) рицарски романи

5. Историята на „персоналния“ роман започва от:

- А) Балзак Б) Суифт В) Флобер Г) Пушкин

6. Терминологичният израз „аукториален повествовател“ в текст 1 може да се замести със следния израз от същия текст:

7. Думата „персонаж“ от текст 2 е синоним на _____

8. Свържете термините от първата колона със заглавията във втората.

- А) поема
Б) роман в стихове
В) реалистичен роман
Г) елегия
1. „Есенна песен“
2. „Мадам Бовари“
3. „Е. Онегин“
4. „Дон Жуан“

9. Кой от писателите е обвинен в това, че „възвеличава прелюбодеянието“?

- А) Суифт Б) Флобер В) Пушкин Г) Балзак

10. Коя творба кореспондира с руския фолклор?

- А) „Е. Онегин“ Б) „Дон Жуан“ В) „Мадам Бовари“ Г) „Дядо Горио“

11. Темата за самоубийството като спасение се открива в произведението:

- А) „Дядо Горио“
В) „Е. Онегин“
- Б) „Мадам Бовари“
Г) „Пътешествията на Гъливер“

12. Реализмът е:

- А) художествен метод
В) културно-историческа епоха
- Б) период
Г) система от идеи

13. Модернизмът включва в себе си:

- А) символизма
В) реализма
- Б) практицизма
Г) историзма

14. В литературата на символизма основен е принципът за:

- А) достоверност
В) влияние на фолклора
Б) музикалност на стиха
Г) истинност на сюжета

15. Попълнете липсващите думи, за да запазите логиката в отношението при двойките.

Флобер – проза

Верлен – _____

_____ – трагедия

16. Попълнете липсващите думи, за да се получи вярно твърдение.

Литературният авангард е _____, което включва _____, _____ и _____, а символизмът е _____, което се развива през _____ на _____ век най-вече във _____.

17. Програмна творба на символизма е:

- А) „Есенна песен“, Верлен
В) „Цветя на злото“, Бодлер
Б) „Поетическо изкуство“, Верлен
Г) „Сплин“, Бодлер

18. Автор на сборника „Прокълнати поети“ е:

- А) Рембо
Б) Маларме
В) Верлен
Г) Флобер

19. Кой от термините назовава лирически жанр?

- А) роман
Б) повест
В) сонет
Г) новела

20. Какви изразни средства са използвани в цитатите?

- А) „Когато натежи като капак небето“
Б) „... черен ден, по-тъжен от нощта“
В) „... духове подир прокоба стара“
Г) „Къде съм дошъл...“

Отговори и оценяване:

1. В; 2. Г; 3. А; 4. А; 5. В; 6. всевиждащ, всезнаещ, неутрален; 7. литературен герой; 8. А – 4, Б – 3, В – 2, Г – 1; 9. Б; 10. А; 11. Б; 12. А; 13. А; 14. Б; 15. поезия/лирика, Шекспир; 16. – социално явление, поведение, стил на живот, литературно направление, последната четвърт, XIX век, Франция; 17. Б; 18. В; 19. В; 20. А – сравнение, Б – метафора, В – инверсия, Г – реторичен въпрос/или апосиопеза

0 – 6 т. Слаб 2	7 – 13 т. Среден 3	14 – 20 т. Добър 4	21 – 27 т. Много доб. 5	28 – 34 т. Отл. 6
--------------------	-----------------------	-----------------------	----------------------------	----------------------

За всеки верен отговор получавате по една точка.

ТЕСТ ВЪРХУ БЪЛГАРСКА ВЪЗРОЖДЕНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. ГРУПА

Прочетете текстовете и изпълнете задачите от 1. до 4.

Текст 1.

„Драгинко Пейов,

Аз не съм способен да тропам по портите и да пея балдевски песни на патриотически маниер. Нека правят това други. Аз ще направя ръцете си на чукове, кожата си на тъпан и главата си на бомба пък ще да изляза на борба със стихииите; ако падна, то нека съдиите ми кажат, че настоящето ми писмо е било последното безсъдържателно писмо, а ако стана аз сам съдия, то ще да дам съдържание и на своите глупости. И така – сбогом...“

Текст 2.

Дружина тръгва, отива,
пътят е страшен, но славен:
аз може млад да загина...
Но... стига ми тая награда –
да каже нявга народът:
умря сиромах за правда,
за правда и за свобода...

1871 г.

1. И за двата текста е вярно, че:

А) не са от един и същ автор	Б) са от един и същ литературен род
В) не са написани в строфи	Г) са насочени към един общ адресат

2. Говорещият в първия текст НЕ може да бъде наречен:

А) персонаж	Б) автор
В) лирически „аз“	Г) борец за свобода

3. Вторият текст е откъс от произведението:

А) „На прощаване“	Б) „Хаджи Димитър“
В) „Майце си“	Г) „Борба“

4. Каква награда очаква личността от текст 2?

5. Терминът „Възраждане“ НЕ означава:
 А) пробуждане
 Б) възстановяване
 В) възкресяване
 Г) въставане
6. Българското възраждане обхваща:
 А) XVIII – XIX в.
 Б) XVII – XVIII в.
 В) XIX – XX в.
 Г) XVIII – XX в.
7. Създаването на термина „Възраждане“ се свързва с името на:
 А) проф. Ив. Шишманов
 Б) проф. Б. Пенев
 В) проф. А. Т.-Балан
 Г) проф. Ив. Радев
8. Един от факторите на Българското възраждане НЕ е:
 А) християнската култура
 Б) промените в Османската империя
 В) контактите с други европейски народи
 Г) Великите географски открития
9. Средища на Българското възраждане съществуват в:
 А) Италия, Русия, Румъния
 Б) Цариград, Влашко, Русия
 В) Русия, Турция, Унгария
 Г) Сърбия, Румъния, Австрия
10. Кой от жанровете НЕ се ражда през Възраждането?
 А) балада
 Б) повест
 В) апокриф
 Г) ода
11. Свържете името на автора със заглавието на неговата творба.
 А) П. Р. Славейков 1. „Житие и страдания...“
 Б) Хр. Ботев 2. „Изворът на Белоногата“
 В) П. Хилендарски 3. „Смешен плач“
 Г) С. Врачански 4. „История славянобългарска“
12. Най-често използваните думи във второто предисловие на „История славянобългарска“ са:
 А) български, род, език
 Б) отечество, народ, царе
 В) Бог, цар, живот
 Г) език, държава, история
13. Един от източниците за създаване на „История славянобългарска“ е
 А) Й. Екзарх, „Шестоднев“
 Б) Ч. Храбър, „За буквите“
 В) Ц. Бароний, „Царството на славяните“
 Г) К. Преславски, „Азбучна молитва“
14. Една от творбите НЕ е написана от П. Р. Славейков.
 А) „Борба за целувка“
 Б) „Не пей ми се“
 В) „Моята молитва“
 Г) „Изворът на Белоногата“

15. С какво НЕ се занимава П. Р. Славейков?

- А) превод на Библията
Б) издаване на вестници
В) създаване на календари
Г) организиране на чети

16. Диалогът на Гергана и везира край извора е:

- А) конфликт на ценности
Б) упражнение в красноречие
В) спор за имоти
Г) безсмислена кавга

17. Христо Ботев НЕ е:

- А) публицист
Б) поет
В) учен
Г) революционер

18. Свържете заглавието на творбата със съответстващия ѝ жанр.

- А) „Хаджи Димитър“ 1. елегия
Б) „Странник“ 2. стихотворение
В) „На прощаване“ 3. балада
Г) „Обесването на В. Левски“ 4. сатира

19. Какви изразни средства са подчертаните изрази?

- А) „но **кълни**, майко, **проклинай**“
Б) „Ти имаш глас **хубав**, млада си“
В) „**Гарванът** **грачи** **грозно**, **зловешо**“
Г) „**Кажи ми, кажи, бедний народе**“

20. От коя творба са цитираните откъси?

- А) „Младо, безумно момиче, ти още нищо не знаеш!“
Б) „Подкрепи и мен ръката,
та кога въстане робът –
в редовете на борбата
да си найда и аз гробът!“
В) „старци се молят богу горешо,
жените плачат, пищят децата“
Г) „... поради что ти, неразумний човече, се срамуваш да се наречеш българин...“

Отговори и оценяване:

1. В; 2. В; 3. А; 4. да остане вечно жив в паметта на бъдните поколения; 5. Г; 6. А; 7. А; 8. Г; 9. Б; 10. В; 11. А – 2, Б – 3, В – 4, Г – 1; 12. А; 13. В; 14. В; 15. Г; 16. А; 17. В; 18. А – 3, Б – 4, В – 2, Г – 1; 19. А – етимологична фигура, Б – епитет в инверсия, В – алитерация, Г – реторично обръщение; 20. А – „Изворът на Белоногата“, Б – „Моята молитва“, В – „Обесването на В. Левски“, Г – „История славянобългарска“.

0 – 5 т. Слаб 2	6 – 12 т. Среден 3	13 – 19 т. Добър 4	20 – 26 т. Много доб. 5	27 – 32 т. Отл. 6
--------------------	-----------------------	-----------------------	----------------------------	----------------------

Всеки верен отговор носи по 1 точка.

2. ГРУПА

Прочетете текстовете и изпълнете задачите от 1. до 4.

Текст 1.

Драгинко Пейов,

Аз не съм способен да тропам по портите и да пея балдевски песни на патриотически маниер. Нека правят това други. Аз ще направя ръцете си на чукове, кожата си на тъпан и главата си на бомба пък ще да изляза на борба със стихииите; ако падна, то нека съдиите ми кажат, че настоящето ми писмо е било последното безсъдържателно писмо, а ако стана аз сам съдия, то ще да дам съдържание и на своите глупости. И така – сбогом _____

Текст 2.

Дружина тръгва, отива,
пътят е страшен, но славен:
аз може млад да загина...
Но... стига ми тая награда –
да каже нявга народът:
умря сиромах за правда,
за правда и за свобода...

1871 г.

1. И за двата текста е вярно, че:

А) са лирически	Б) са от една и съща епоха
В) носят различни идеи	Г) представляват писма

2. Говорещият във втория текст НЕ може да бъде наречен:

А) лирически аз	Б) лирически герой
В) лирически говорител	Г) герой разказвач

3. Вторият текст е откъс от произведението:

А) „Хайдути“	Б) „Обесването на В. Левски“
В) „Хаджи Димитър“	Г) „На прощаване“

4. От кого очаква награда говорещият от текст 2?

5. Терминът „Възраждане“ в буквален превод означава:

А) Просвещение	Б) Ренесанс
В) Романтизъм	Г) Античност

16. Диалогът между Гургана и везира край извора е:

- А) надпревара „свое – чуждо“
- Б) конфликт „богатство – бедност“
- В) контраст „красиво – грозно“
- Г) конфликт между половете

17. Христо Ботев НЕ издава вестник:

- А) „Македония“
- Б) „Нова България“
- В) „Будилник“
- Г) „Знаме“

18. Свържете заглавието с жанра на художествената творба.

- А) „Странник“
 - Б) „Борба“
 - В) „Майце си“
 - Г) „Хаджи Димитър“
- 1. елегия
 - 2. стихотворение
 - 3. балада
 - 4. сатира

19. Какви изразни средства са подчертаните изрази?

- А) „Аз може млад да загина...
Но... стига ми тая награда“
- Б) „млад съм аз, но младост не помня“
- В) „вземи мома хубавица или грозна със имот“
- Г) „юнак с дълбока на гърди рана,
юнак във младост и сила мъжка“

20. От коя творба са цитираните откъси?

- А) „Запей или млъкни, махни се“
- Б) „Бащино ли съм пропил имане,
тебе ли покрих с дълбоки рани“
- В) „псета и вълци вят в полята,
старци се молят богу горешо,
жените плачат, пищят децата“
- Г) „кат бисер между мъниста
тя била между момите“

Отговори и оценяване:

1. Б; 2. Г; 3. Г; 4. народа/бъдните поколения; 5. Б; 6. Г; 7. Б; 8. А; 9. В; 10. В;
11. А – 3, Б – 1, В – 4, Г – 2; 12. Б; 13. Б; 14. А; 15. В; 16. А; 17. А; 18. А – 4,
Б – 2, В – 1, Г – 3; 19. А – антитеза, Б – антитеза, В – контраст, Г – анафора;
20. А – „До моето първо либе“, Б – „Майце си“, В – „Обесването на В. Левски“, Г – „Из-
ворот на Белоногата“

0 – 5 т. Слаб 2	6 – 12 т. Среден 3	13 – 19 т. Добър 4	20 – 26 т. Много доб. 5	27 – 32 т. Отл. 6
--------------------	-----------------------	-----------------------	----------------------------	----------------------

Всеки верен отговор носи по 1 точка.